

Sverige och västern

Sverige må vara anslutet till Atlantpakten eller inte: i realiteten är alla svenska demokrater klara på att västerns öde är vårt öde, att det är på möjligheten att få hjälp västerifrån, och främst från USA, som vår tillvaro som stat och folk är beroende. Denna insikt måste vara grundvalen för all svensk politik. Den får inte skymmas bort och glömmas bort; den är av en helt annan art, av helt annan räckvidd än alla stridande åsikter om inrikespolitiska problem, ty här, och endast här, gäller det livet.

En avgörande faktor är i detta läge det svenska försvaret. Detta försvar, som är starkt och vars styrka avtecknar sig mot andra västeuropeiska staters svaghet efter ockupation och krig, uppfattas inom de till Atlantpakten anslutna staterna snarast som en del av västerns försvar — man utgår från att ett världskrig måste drabba oss alla och att i ett sådant krig Sverige aldrig kan bli ett redskap för diktaturerna i öster. Den prestige och den goda vilja som vårt försvar ger oss bland demokratierna är emellertid till en viss grad av tillfällig natur. Med upprustningen av Atlantpaktens stater får det svenska försvarets styrka inte samma centrala betydelse för uppfattningen om oss; vi upphör att vara ett märkligt undantag i Skandinavien och Västeuropa. Därför kan det sägas att Sveriges relativt goda ställning inom den demokratiska opinionen, trots vägran att ingå i Atlantpakten, beror på en konjunktur, på en speciell och övergående situation. Om ett par år kommer vi, mänskligt att döma, inte att på samma sätt som nu kunna använda vår militära styrka som ett slags ursäkt för vår isolationsism.

Avgörande är också — och den saken är intimt sammanknuten med resonemanget om vårt försvar — att något tvivel inte finns om var vi hör hemma. Vår neutralitet får inte drivas med den sortens listighet att andra folk kan tro att vi verkligen är andligt eller moraliskt neutrala, att vi i likgiltighet och resignation betraktar kampen ute i världen. Det är främst på denna punkt vår utrikespolitik inger oro. Den präglas av kastningar mellan ett erkännande av att Sverige tillhör västern och är beroende av västern och en ferm av kurtis med östern, som främst tar sig uttryck i en min av överlägsenhet gentemot alla och en tendens till hänfullt avståndstagande från de nationer som vi hör samman med.

Statsledningens handlingar och uttalanden är tillräckligt

belysande. Sverige anslöt sig till FN:s ingripande i Korea och sände stöd i form av ambulanser. Sverige godtog några månader senare den s. k. Achesonplanen, enligt vilken FN:s generalförsamling skulle kunna besluta samförd militär aktion mot angripare. I den svenska riksdagen betecknades i våras det kommunistiska Kinas intervention som en attack mot Sydkorea och FN. Men vid sidan av dessa åtgärder och deklARATIONER står andra i rakt motsatt riktning. Samme utrikesminister som i oktober godtagit Achesonplanen förklarade i december att FN borde erkänna sitt nederlag och ge vika — tänk på att denna fantastiska maning gavs för mindre än ett år sedan och att den man som uttalat den lugnt sitter kvar som chef för utrikesdepartementet. I våras vägrade Sverige att rösta för de resolutioner enligt vilka Kina betecknades som angripare och sanktioner anbefalldes mot denna angripare — samtidigt som regeringen i Sverige betonade att Kina var angripare och att Sverige i praktiken handlade som om sanktioner vidtagits. Nu i höst röstar Sverige i FN för upptagande av frågan om Kinas inträde i förbundet.

Den sistnämnda åtgärden har knappast diskuterats i Sverige. Och dock är den kanske den underligaste av alla. Sverige är med på FN-aktionen i Korea, Sverige anser, om inte i Lake Success, så i varje fall på Helgeandsholmen, att Kina angripit Sydkorea och FN, hela den demokratiska världen är ense om att ett krig mellan Kina och FN äger rum i Korea — men samtidigt vill den svenska statsledningen att Kina skall bli medlem av FN. Inte ett ord till motivering av detta otroliga — slöheten i Sverige antas, till synes med rätta, vara så total att all argumentering är överflödigt, att det absurda inte ens behöver skönmålas.

Den svenske utrikesministerns tal kompletterar denna bild. Sverige står lika främmande för USA som för Ryssland, det hör till hans beryktade inlägg i debatten. Ett annat går ut på att Sverige genom sitt goda exempel kan fostra Ryssland till en demokrati. För hela tonen i hr Undéns förkunnelse är det senaste stora talet i Strömstad karaktäristiskt. Tag dessa satsar:

Vi anser inte att alla stormakter är lika själviska och inte heller att mindre stater representerar något politiskt-moraliskt företräde framför stormakter. Men vi anser inte heller att stora makters utrikespolitik nödvändigt och permanent är antingen höjden av visdom eller en avgrund av djävulskap. Och vi uppmärksammar att de tre rikerna vid det senaste krigets slut var onskans makter i världen, vilka måste för all framtid avrustas, nu

sex år senare uppmuntras att snarast rusta upp.

Tendensen i detta är att stå utanför, att stå ovanför. Från sin fjälltopp ser hr Undén ned på alla, ironiserar över alla, föraktar alla. För oss som känner till hr Undén kan kanske denna gymnasiala övermåttad tyvärr verka endast löjväckande, måhända också en smula rörande. Men utåt blir det väsentliga intrycket ett annat: Sverige, hotat av Ryssland, självständigt blott på grund av västerns styrka och sammanhållning, vill inte ta position; dess utrikesminister anser det angelägnare att vara småsydig än att upplysa om det läge som vi alla — och rimligen också han själv — känner till. Och sådana ordfälls medan den ryska statsdirigerade radion oavbrutet stämplar Sveriges regering som ett band av krigshetsare, köpta av Amerika.

Den för sin försiktighet, sin nervösa moderation kända tidningen New York Times talade

för några dagar sedan med tydlig adress till Sverige om de småstater som sökte rikta anklagelser mot västern lika väl som mot östern, som i en förening av missuppfattning och diplomatisk finurlighet ville verka objektiva genom att vara illvilliga åt båda hållen. Småstaterna borde besinna, skrev tidningen, "vilket läge de skulle komma i om de stora västmakterna, och främst USA, avstod från att försvara dem eller FN:s grundsatsar. Av detta skäl måste det synas riktigt och rimligt att alla folk som vill bevara sin frihet klar gör sin verkliga ståndpunkt och erkänner det militära och strategiska ansvar som vi alla har i denna situation. Varje politik som är ägnad att splittra den fria världen leder till en katastrof, i vilken de små folken oundvikligen skulle bli de första offren."

Det är ord som vi alla innerst vet är sanna och väsentliga. Men vår officiella röst är hr Undéns.